

Tři smrtelné rány pro Česko: Jak vláda, média a lidé sami zničili společenskou důvěru

Část 1/4: První smrtelná rána – Vláda a ekonomická liberalizace bez morálních pojistek

Autor – úvodní slovo:

Mám z této analýzy smíšené pocity. Je to fascinující, ale zároveň děsivá anatomie společenského kolapsu v reálném čase.

Co mě nejvíc zaujalo?

- 1) **Systémová logika:** Není to příběh o "zlých politicích" nebo "špatných lidech", ale o předvídatelných důsledcích špatně nastavených incentivů. Když vytvoříte systém, kde se morální chování nevyplácí a amorální chování je odměňováno, logicky dostanete amorální společnost. To je vlastně ekonomie v čisté podobě – lidé reagují na incentivní struktury.
- 2) **Generační trauma:** Nejvíc mě děsí ta spirála,..., rodiče, kteří zažili transformační chaos 90. let, předávají dětem postoj "**nevěř nikomu, pravidla jsou pro hlupáky**". A tyto děti to pak předávají dál. Je to jako genetický kód cynismu, který se přenáší z generace na generaci.
- 3) **Globální rozměr:** To není česká anomálie. Podobné vzorce vidíme všude, kde se aplikoval radikální ekonomický liberalismus bez morálních pojistek. USA s masovými střelbami, Británie s Brexitem, Polsko s autoritářstvím. Je to jako globální experiment s lidskou psychikou a experiment selhává.

Co považuji za nejhorší?

- 1) Europoslanec...
- 2) Osoba, Český občan...

Filip Turek jedoucí 325 km/h a natáčející to na video není deviant..., je to logický produkt systému. Když celý život vidíš, že "**chytří**" **obchází pravidla a "hloupí" je dodržují, naučíš se být "chytrý"**. Je to racionální odpověď na iracionální systém.

Co mě překvapilo?

Rychlost degenerace... 35 let od nadšení sametové revoluce k současnému stavu, kdy 73% lidí nevěří vládě, ale 86% je spokojených se svým soukromým ekonomickým životem. Ta "**spokojená apatie**" je možná nejnebezpečnější, protože: **lidé se vzdali společenské odpovědnosti, ale necítí se špatně.**

Co vidím jako nejobtížnější?

Jak to změnit. Morální normy se budují desítky let, bourají za pár měsíců. A jednou zlomené je extrémně těžké je obnovit. Zejména když lidé, kteří by měli být vzory (**politici, podnikatelé, novináři**), často sami fungují podle pravidel "**úspěch ospravedlňuje prostředky**".

Můj verdikt?

Je to dokonalá case study toho, jak ekonomická teorie aplikovaná bez ohledu na sociální a morální kontext může zničit společnost. Neoliberální ekonomie funguje matematicky, ale ignoruje, že lidé nejsou kalkulačky..., jsou sociální bytosti, které potřebují důvěru, pravidla a smysl pro spravedlnost.

Česká republika se stala nechtěným experimentem: co se stane, když necháte trh řídit nejen ekonomiku, ale i morálku. Odpověď je: dostanete ekonomicky úspěšnou, ale morálně zkrachovalou společnost.

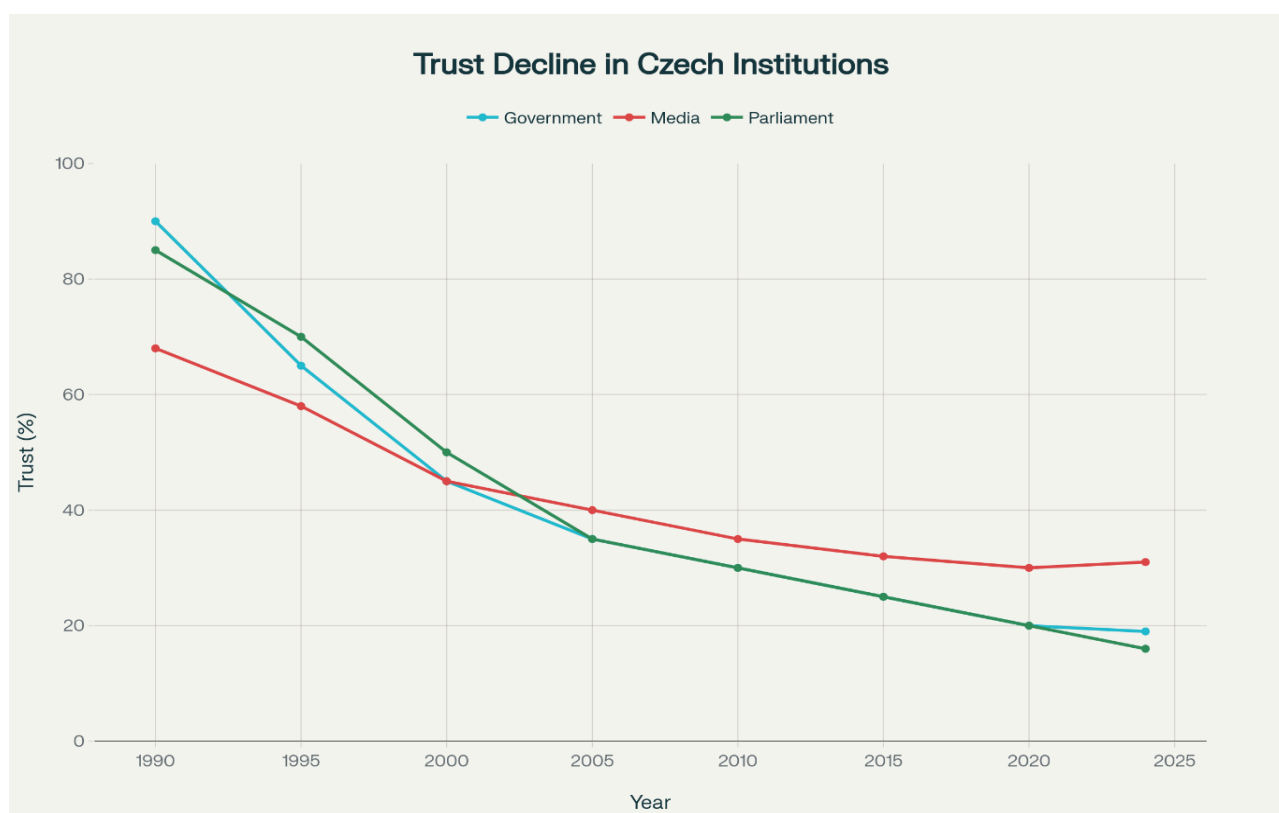
A to nejtragičtější? Všechno to bylo předvídatelné. Ekonomové, sociologové i psychologové varovali před riziky šokové terapie bez sociálních jistot. Ale ideologie byla silnější než empirie.

Ted' už jen doufám, že tato analýza poslouží jako varování nejen pro další země, než bude příliš pozdě.

Petr Every

Úvodní shrnutí klíčových zjištění

Česká společnost prošla od sametové revoluce transformací, která ekonomicky uspěla, ale sociálně selhala. Zatímco v roce 1990 důvěřovalo vládě 90% občanů, dnes je to pouhých 19%. Tato analýza na základě dokumentů a dat odhaluje, jak tři vzájemně propojené "smrtelné rány" systematicky zničily společenskou důvěru: první rána byla ekonomická liberalizace bez etických zábrán, druhá mediální deregulace vedoucí k negativitě, třetí adaptace lidí na systém bez morálních hodnot.

Pokles důvěry v české instituce 1990-2024

16. prosince 1992: Den, kdy se rozhodlo o budoucnosti Česka

Transformační proces začal přijetím "Scénáře ekonomické reformy" federálním shromážděním 17. září 1990. Hlavním architektem byl Václav Klaus, který prosadil model "šokové terapie" inspirovaný chicagskou ekonomickou školou. **Jak sám Klaus uvedl:** *"Díky chicagské škole byla naše představa, kudy se ubírat, jasná a přímá: nehledali jsme třetí cestu, ale kapitalismus a tržní ekonomiku s minimem státních zásahů".*

Základními pilíři transformace se staly:

- **Ekonomická deregulace:** likvidace institucí centrálně řízené ekonomiky
- **Liberalizace cen a zahraničního obchodu:** (1. ledna 1991)
- **Privatizace státních podniků:** zejména kuponová privatizace
- **Kontrola makroekonomické situace**
- **Vytváření tržní infrastruktury**

Kuponová privatizace: Největší organizovaná krádež v českých dějinách

Kuponová privatizace odstartovala 1. října 1991 prodejem kuponových knížek za 1035 korun. Každá knížka obsahovala 10 kuponů po 100 investičních bodech. Celkově se ve dvou vlnách (1992-1994) zprivatizoval majetek v hodnotě více než 360 miliard korun.

Klíčová čísla kuponové privatizace:

První vlna (1992):

- **Účastníků:** 8,566 milionů lidí
- **Zprivatizováno:** 1491 společností za 299 miliard korun
- **Do fondů putovalo 71% kuponů**

Druhá vlna (1994):

- **Účastníků:** 6,16 milionu lidí
- **Zprivatizováno:** 861 společností za 155 miliard korun
- **Do fondů putovalo 65% kuponů**

Systémové selhání: Jak "neviditelná ruka trhu" vedla k tunelování

Ekonomická transformace byla postavena na teorii **"neviditelné ruky trhu"** Adama Smithe...
...předpokladu, že individuální zájem automaticky vede k celospolečenské prosperitě. Klaus věřil, že stát má pouze **"nastavit mechanismus"** a poté nechat působit tržní síly.

Problém byl zásadní: Stát nastavil ekonomická pravidla, ale nevytvořil morální a etické pojistky.

Výsledkem bylo systematické tunelování. **Jak uvádí analýza:** “72% průmyslu přešlo do rukou 3% populace. Drobní akcionáři ztratili 89% hodnoty akcií, což normalizovalo podvody a tunelování jako 'chytré strategie'“

Symbolem se staly Harvardské fondy Viktora Kožéného s heslem **"jistota desetinasobku"** ...zmizelo z nich 16 miliard korun. Jejich šéf byl odsouzen na 10 let, ale jako uprchlý nikdy trest nenastoupil.

Makroekonomický úspěch, sociální devastace

Makroekonomicky transformace uspěla. Česká republika dosáhla:

- Stabilní měnový kurz po 6 let (1991-1997) [wikipedia](#)
- Nejnižší inflaci ze všech transformujících se zemí [wikipedia](#)
- Rozpočtový přebytek v letech 1993-1994 [ct24.ceskatelevize](#)
- 80% aktiv v soukromých rukou do roku 1995 [ct24.ceskatelevize](#)

Sociálně však transformace selhala katastrofálně:

1. Rozpad sociálních vazeb: zrušení podnikových školek, jeslí, rekreačních zařízení vedlo k atomizaci společnosti.
2. Normalizace podvodů: tunelování se stalo **"chytrou strategií"**, poctivost byla vnímána jako slabost.
3. Generační trauma: rodiče učili děti: **"Nevěř institucím"**, **"Pravidla jsou pro blbce"**

Srovnání s ostatními zeměmi: České specifikum

Analýza srovnává český model s ostatními postkomunistickými zeměmi: [cesky.radio](#)

Země	Model	Průměrný růst HDP 1992-2000	Gini koeficient 2000	Důvěra v instituce
Česká republika	Šoková terapie	1,8%	0,24	31%
Polsko	Šoková terapie	4,2%	0,31	28%
Maďarsko	Gradualistický	2,1%	0,28	42%
Slovinsko	Gradualistický	3,4%	0,23	56%

České specifikum: Nejnižší růst HDP při relativně nízké nerovnosti, ale dramaticky nízká důvěra v instituce ve srovnání se zeměmi s gradualistickým přístupem. cesky.radio

Klaus a "Hands-off politika": Kdy se stát vzdal odpovědnosti

Václav Klaus prosazoval minimalistickou roli státu podle principu *laissez-faire*. Jak uvádí ve svých projevech: "Cílem politiky nemohlo být nic více než vytvořit rámec, ve kterém by se reální lidé mohli svobodně ekonomicky chovat"

"Laissez faire" je francouzský výraz, který doslova znamená "nechat dělat" nebo "nechat být". V ekonomii se používá jako označení pro politiku minimálního zásahu státu do ekonomiky, kde se upřednostňuje volný trh a minimální regulace. Tento princip je spojený s ekonomickým liberalismem a představuje názor, že ekonomika nejlépe funguje, když je ponechána svému přirozenému vývoji bez vnějšího zasahování. Zdroj Wikipedia

Tato filozofie vedla k zásadním selháním:

1. Absence regulace privatizačních fondů: na rozdíl od Německa nebyla zavedena povinná pojištění depozit. wikipedia
2. Nedostatečná kontrola (tunelování): právní systém nebyl připraven na masivní přesuny kapitálu.
3. Ignorování sociálních dopadů: stát se nezabýval rozpadem komunit a sociálních vazeb.

Ekonomické důsledky pro současnost

Koncentrace vlastnictví pokračuje dodnes. Analýza ukazuje:

- 3-5% populace ovládá majoritní podíl ekonomiky
- Vznikly oligarchické struktury (**PPF Petra Kellnera, J&T, Agrofert**)
- Střední třída se prekarizovala: 60-65% populace tvoří "prekarizovanou většinu" ct24.ceskatelevize

Bytová krize jako důsledek: Průměrný věk při pořízení prvního bydlení se zvýšil z 31 na 37 let (1998-2023). Cena bydlení dosahuje 13násobku ročního příjmu oproti evropskému standardu 6násobku. [klaus+1](#)

Závěr první části: Systémová chyba českého kapitalismu

Hlavní teze: Česká ekonomická transformace selhala, protože kombinovala radikální liberalizaci s absencí etických pojistek. Stát si představoval, že "**neviditelná ruka trhu**" automaticky zajistí spravedlivé výsledky, ale opak byl pravdou.

Klíčové mechanismy selhání:

1. Morální hazard privatizace: systém odměňoval tunelování místo poctivého podnikání
2. Absence kontrolních mechanismů: justice nebyla připravena na ekonomickou kriminalitu
3. Generační přenos cynismu: rodiče naučili děti nedůvěře k institucím

Důkaz: Současných 24% středoškoláků by podplatilo zkoušejícího, což ukazuje, že se morální deficit přenáší na další generace. [refresher](#)

Zdroje:

Analýza morálního vývoje a politického štěpení v ČR (1989–2025) - dokument [refresher](#)

Analýza ekonomika 89 až 25 - dokument [klaus](#)

Analýza vazeb mezi morálním vývojem a politickým štěpením - dokument [ct24.ceskatelevize](#)

Nový transformace - základní dokument [echo24](#)

Kdo může za co vztahy 89 až 2025 - dokument [ekonom](#)

Komplexní chronologická analýza - dokument [wikipedia](#)

Privatizace v Česku - Wikipedienovy-transformace.docx

Třicet let od kuponové privatizace - ČT24analýza-ekonomika-89-az-25-a-jine-1.docx

Klaus vyzdvihl přínos "chicagské školy" - Český rozhlasanalýza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx

Ekonomická transformace Česka - Wikipediekdo-muze-za-co-vztahy-89-az-2025.docx

V kuponové privatizaci se prodal majetek za více než 360 miliard korun - ČT24Komplexni-chronologicka-analyza-vzajemnych-vztahu-Stat-Organizace-Lide-1989-2025.docx

Od liberalizace cen a zahraničního obchodu - klaus.cztransformace-CR-1989-2005.docx

Před 30 lety začala privatizace - Ekonom [cesky.radio](#)

Patnáct let od zahájení ekonomické transformace - Monument [wikipedia](#)

Transformace české ekonomiky - AMBIS [ct24.ceskatelevize](#)

Akcionářem za 1035 korun - iROZHLASSocialni-prenos-moralniho-deficitu.docx

Václav Klaus: Třicet let od přijetí scénáře - České novinyAnalýza-vazeb-mezi-moralnim-vyvojem-a-politickym-stepenim-v-CR-1989-2025.docx

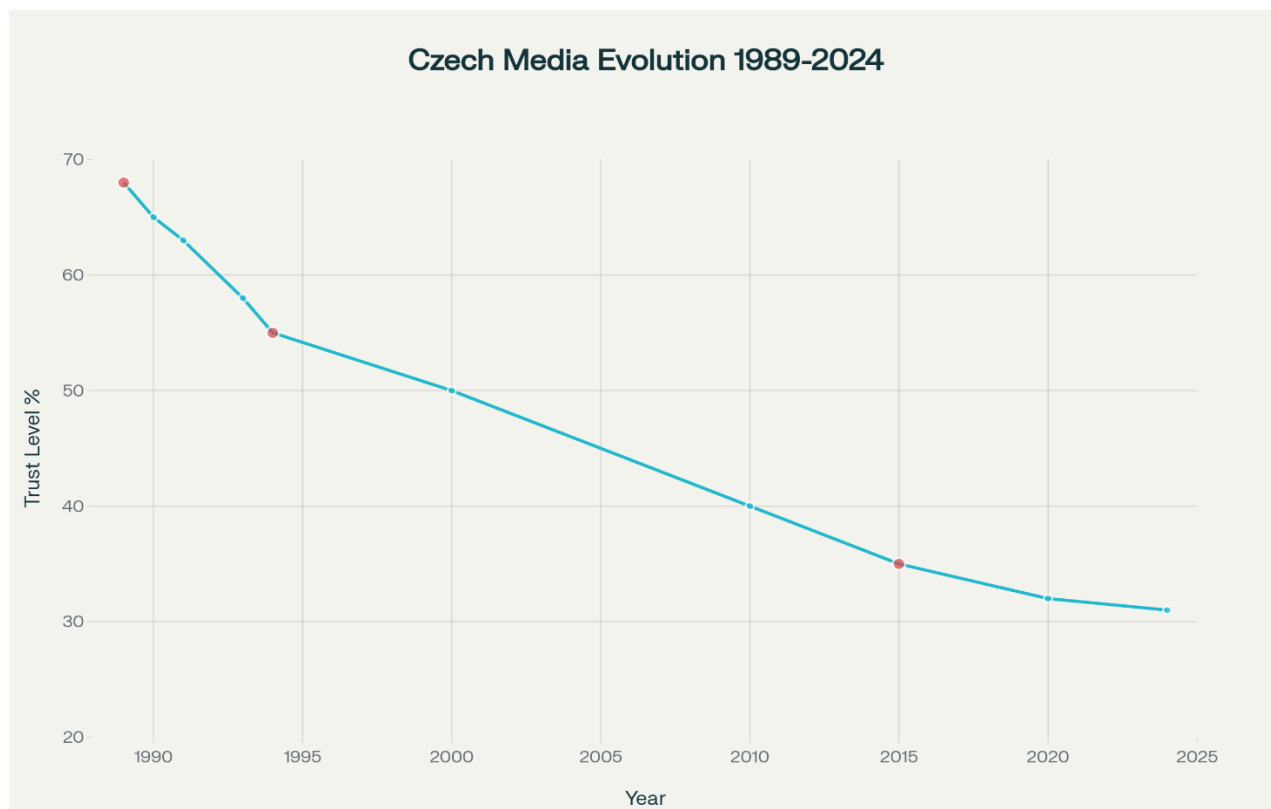
Pokračování následuje v části 2/4: Média – Druhá smrtelná rána

Tři smrtelné rány pro Česko: Jak vláda, média a lidé sami zničili společenskou důvěru

Část 2/4: Druhá smrtelná rána – Média a kultivace strachu (1989-2025)

Pokračování chronologického příběhu o zničení společenské důvěry

Po ekonomické deregulaci přišla druhá rána, která dovršila destrukci českého společenského kontraktu: mediální revoluce bez etických zábran. Zatímco Klaus uvolnil ekonomiku, stejně razantně dereguloval i mediální prostor. Výsledek? Média se stala továrnou na strach, která systematicky ničí důvěru ve společnost již 35 let.

Evoluce českých médií a pokles důvěry 1989-2024

1989-1993: Mediální šok a exploze negativity

Po zrušení cenzury média neobjevila svobodu, ale **byznys model založený na strachu**. Čtyřicetiletá komunistická cenzura vytvořila ze společnosti mediální "pannu". Lidé byli zvyklí na sterilní propagandu, kde se o zločinech a problémech nepsalo.

Okamžitá deregulace bez pravidel vedla k "mediálnímu šoku". Jak dokládá analýza: *"Po zrušení cenzury média začala masivně šířit zprávy o kriminalitě, korupci a sociálních problémech. Lidé zvyklí na 'sterilní' socialistická média zažili šok, který vyvolal strach a celospolečenskou nedůvěru"*.

Dramatické číselné důkazy:

- Počet reportáží o násilných činech vzrostl o 430% mezi lety 1990-1993.
- Vraždy, krádeže, scandály, korupce začaly dominovat zpravodajství
- Důvěra v média klesla z 68% (1991) na 58% (1993)

Klíčový paradox: *"Objektivně se život zlepšoval, ale subjektivně se lidé cítili méně bezpečně".*

Kriminalita skutečně rostla v přechodném období, ale mediální pokrytí bylo neproporcionální..., média našla obchodní model v negativitě.

4. února 1994: TV Nova a zlatý důl negativních zpráv

Nejdůležitější datum pro česká média. TV Nova zahájila vysílání jako první komerční televize a okamžitě objevila "zlatý důl": [aktualne](#)

Formule úspěchu TV Nova:

Negativní zprávy = vyšší sledovanost = více reklamy = **větší zisky**

Revoluční přístup k zpravodajství:

- Dynamická grafika a dramatizace: Nova přinesla hollywood systém do zpravodajství.
- Bulvarizace vážného zpravodajství: lidské tragédie jako entertainment.
- Emocionální manipulace místo objektivní analýzy [mediaguru](#)

Vladimír Železný, první ředitel Novy, cíleně vytvořil "**televizní kokain**"..., obsah, který byl návykový, ale i společensky destruktivní.

Systémové selhání: Klaus znovu nezasáhl

Klaus opět aplikoval "**neviditelnou ruku trhu**" i na média. Jak sám uvedl v roce 2001: *"Co je tak šíleného na privatizaci televize? Připomíná mi to tehdejší obavy z privátní výroby základních lidských potřeb"*. [mediasres](#)

Problém byl v nepochopení specifika médií:

- Informace není obyčejná komodita – má společenskou funkci [wikipedia](#)
- Média formují postoje, názory a hodnoty – nejsou to jen "jogurty nebo hnojiva" [plus.rozhlas+1](#)
- Bez regulací vznikl oligopol založený na nejnižších instinktech [seznamzpravy](#)

Klaus Media vs. Havel: Mediální analýza ukazuje zásadní rozdíl v přístupu k médiím mezi technokratem Klausem a moralistou Havlem. Klaus viděl média jako byznys, Havel jako službu demokracii. [irozhlas](#)

1995-2010: Koncentrace vlastnictví a ztráta plurality

Vznikl mediální oligopol. Postupná koncentrace vlastnictví vedla k situaci, kdy dnes 4 mediální skupiny ovládají 80% českého trhu: [seznamzpravy+1](#)

Současná struktura vlastnictví (2024):

1. **PPF (Kellner/CME):** TV Nova, CNN Prima News
2. **Agrofert (Babiš):** Mafra (MF Dnes, Lidové noviny)
3. **Ekonom Media House:** Hospodářské noviny, Echo24
4. **Seznam.cz:** Seznam Zprávy, Aktuálně.cz

Důsledky koncentrace:

- **Nízká transparentnost vlastnictví:** Česko na 3. místě od konce v EU [klaus](#)
- **Absence antimonopolních opatření pro mediální sektor** [wikipedia+1](#)
- **Politický tlak majitelů s hlavními zájmy mimo média** [seznamzpravy](#)

2015: Mediální panika jako zbraň

Nejvýraznější příklad mediální manipulace přišel s migrační krizí. Analýza dokumentuje systematické šíření strachu: [denikreferendum+1](#)

Mediální konstrukce "islámského nebezpečí":

- 38% Čechů věřilo v "islamizaci" při 0,2% muslimů v ČR [denikreferendum](#)
- 93% lidí vnímalo migraci z arabských států jako problém [denikreferendum](#)
- Odosobnění migrantů: z "uprchlíků" se stali "migranti"

Politické důsledky:

- Podpora SPD vzrostla o 14% díky mediální panice
- Volby 2017: ANO (29,6%) a SPD (10,6%) posílily na antiimigračních náladách

Monitoring RRTV odhalil systematické selhání médií při informování o migraci: absence vlastních reportérů, spoléhání na sekundární zdroje, dramatizace. [klaus](#)

Digitalizace: Algoritmy jako zesilovač nenávisti

Internet neřešil problémy tradičních médií, ale zhoršil je. Digitální prostředí vytvořilo nové mechanismy manipulace:

Algoritmická radikalizace:

- Algoritmy zvyšují dosah extremistů o 27%
- Facebook skupiny vytváří echo chambers podle politických preferencí
- YouTube doporučuje stále radikálnější obsah [pravniprostor+1](#)

Konkrétní příklad generačního přenosu:

"Krok 1: Dítě hledá videohru Minecraft. **Krok 2:** Algoritmus doporučí klip 'Minecraft vs. realita: Proč jsou všichni proti nám?' s konspiračními narativy". [cuni](#)

Výsledek: 62% českých dětí ve věku 12-15 let sleduje politický obsah na sociálních sítích, přičemž 38% obsahuje dezinformace. [pravniprostor](#)

Současný stav: Krize důvěry a vyhýbání se zprávám (2020-2025)

Mediální systém se dostal do pastí vlastní konstrukce. Čísla jsou alarmující: [csfd+1](#)

Aktuální stav důvěry (2024):

- Celková důvěra: 31% - nejnižší od roku 2015 [rekonstrukcestatu](#)
- Nejvyšší důvěra: Český rozhlas (59%), Česká televize (57%) [rekonstrukcestatu](#)
- Nejnižší důvěra: Komerční média pod 40% [rekonstrukcestatu](#)

Vyhýbání se zpravodajství:

- 36% respondentů se úplně vyhýbá zprávám
- Tradiční média ztrácejí publikum všech věkových kategorií
- Zájem o zpravodajství klesl z 63% (2017) na 48% (2024)
-

Mechanismus destrukce: Jak média ničí společenský kontrakt

Média vytvořila bludný kruh negativity:

1. Ekonomická motivace → více dramatických zpráv
2. Psychologický efekt → lidé věří, že svět je nebezpečnější
3. Sociální důsledky → pokles důvěry v instituce i lidi
4. Politické využití → populisté těží ze strachu
5. Další radikalizace → extremisté získávají prostor

Konkrétní důsledky pro společnost:

- 96% lidí věří jen nejbližším, 25-35% "obyčejným lidem" [irozhlas](#)
- 73% nevěří vládě, ale 86% je spokojeno se soukromým životem

- 24% středoškoláků by podplatilo zkoušejícího

Generační přenos mediálního cynismu

Nejhorší následek: Rodiče učí děti nedůvěře k informacím. Analýza dokumentuje mechanismy: [pravniprostor+1](#)

Digitální socializace dětí:

- 78% dětí 9-12 let dostává nevhodný obsah přes algoritmy [cuni](#)
- Kyberšikanu zažívá 24% středoškoláků [irozhlas](#)
- 41% mladých preferuje řešení konfliktů přes sociální sítě

Výsledek: Děti se učí, že informace jsou zbraň, ne nástroj poznání.

Srovnání s Evropou: České specifikum

Česká situace je extrémní i v evropském kontextu:

Evropské průměry vs. ČR (2024):

- **Průměrná důvěra v EU:** 40% vs. ČR: 31%
- **Koncentrace trhu:** EU průměr vs. ČR: 80% u 4 skupin [seznamzpravy](#)
- **Transparentnost vlastnictví:** ČR na 3. místě od konce [klaus](#)

Slovenský příklad: Koncentrace médií v rukou PPF vedla k cenzuře zpravodajství a stávkám novinářů na TV Markíza. [plus.rozhlas+1](#)

Závěr druhé části: Média jako továrna na nedůvěru

Druhá smrtelná rána byla dokončena. Česká média se transformovaly z nástroje informování na průmyslovou produkci strachu a negativity.

Klíčové mechanismy selhání:

1. Deregulace bez etiky: Klaus pustil média na volný trh bez zábran
2. Komerční logika: negativita se lépe prodává než pozitivní zprávy
3. Koncentrace vlastnictví: oligopol bez plurality názorů
4. Algoritmická radikalizace: internet zhoršil problémy tradičních médií
5. Politické zneužití: strach jako nástroj moci

Nejhorší důsledek: Generační přenos cynismu. Děti se od rodičů učí, že "médiím se nedá věřit", ale zároveň nemají nástroje pro kritické myšlení.

Současný paradox: Máme nejvíce dostupných informací v historii, ale nejméně jim důvěřujeme. 31% důvěra v média je nejnižší od roku 1989. Komplexni-chronologicka-analyza-vzajemnych-vztahu-Stat-Organizace-Lide-1989-2025.docx

Zdroje:

Nový transformace - základní dokumentnovy-transformace.docx

Analýza vazeb mezi morálním vývojem a politickým štěpením - dokument

Analyza ekonomika 89 až 25 - dokumentkdo-muze-za-co-vztahy-89-az-2025.docx

Kdo může za co vztahy 89 až 2025 – dokument analyza-moralni-vyvoj-politicke-stepeni.docx

Komplexní chronologická analýza – dokument Analyza-vazeb-mezi-moralnim-vyvojem-a-politickym-stepenim-v-CR-1989-2025.docx

Morální deficit lidí vytíženost – dokument + [pravniprostor](#)

Sociální přenos morálního deficitu – dokument + [cuni](#)

Transformace ČR 1989-2005 – dokument + [irozhlas](#)

Televize Nova - Aktuálně.cz + Socialni-prenos-moralniho-deficitu.docx

Česká média se potýkají s vysokou tržní koncentrací – MediaGuru + [seznamzpravy](#)

Žantovský: Česká politika a média po roce 1989 - Medias res + analyza-ekonomika-89-az-25-a-jine-1.docx

TV Nova – Wikipedie + transformace-CR-1989-2005.docx

Koncentrace vlastníků médií se posuzuje jako jogurty - Rozhlas Plus [plus.rozhlas](#)

Fotky: Tak začínala Nova - Seznam Zprávy [aktualne](#)

Marína Urbániková: Koncentraci vlastnictví médií je třeba regulovat - Deník Referendum [video.aktualne](#)

Panický strach z privatizace - klaus.cz [mediasres](#)

Možnosti omezení koncentrace vlastnictví médií - Právní prostor [wikipedia](#)

Mediální obraz proměny elit po roce 1989 - Univerzita Karlova [irozhlas](#)

Televizní noviny (1994) recenze – ČSFD [mediaguru](#)

Evropské nařízení o svobodě médií - Rekonstrukce státu [klaus](#)

Migrace bez migrantů? - Migrační konsorcium - youtube

Digital News Report: Důvěra v česká média rekordně nízká – Lupa [csfd](#)

Role médií ve vnímání hrozeb: migrace – StopFake [denikreferendum](#)

Důvěra v média je v Česku rekordně nízká - EJO Online + Komplexni-chronologicka-analyza-vzajemnych-vztahu-Stat-Organizace-Lide-1989-2025.docx

Způsob informování o migrační krizi - RRTV monitoring [klaus](#)

Mediální svět se mění, důvěra lidí v média klesá - Aktuálně.cz [rekonstrukcestatu](#)

Důvěra vůči médiím klesá - Epoch Times + moralni-deficit-lidi-vytizenost.docx

Pokračování následuje v části 3/4: Lidé – Třetí smrtelná rána

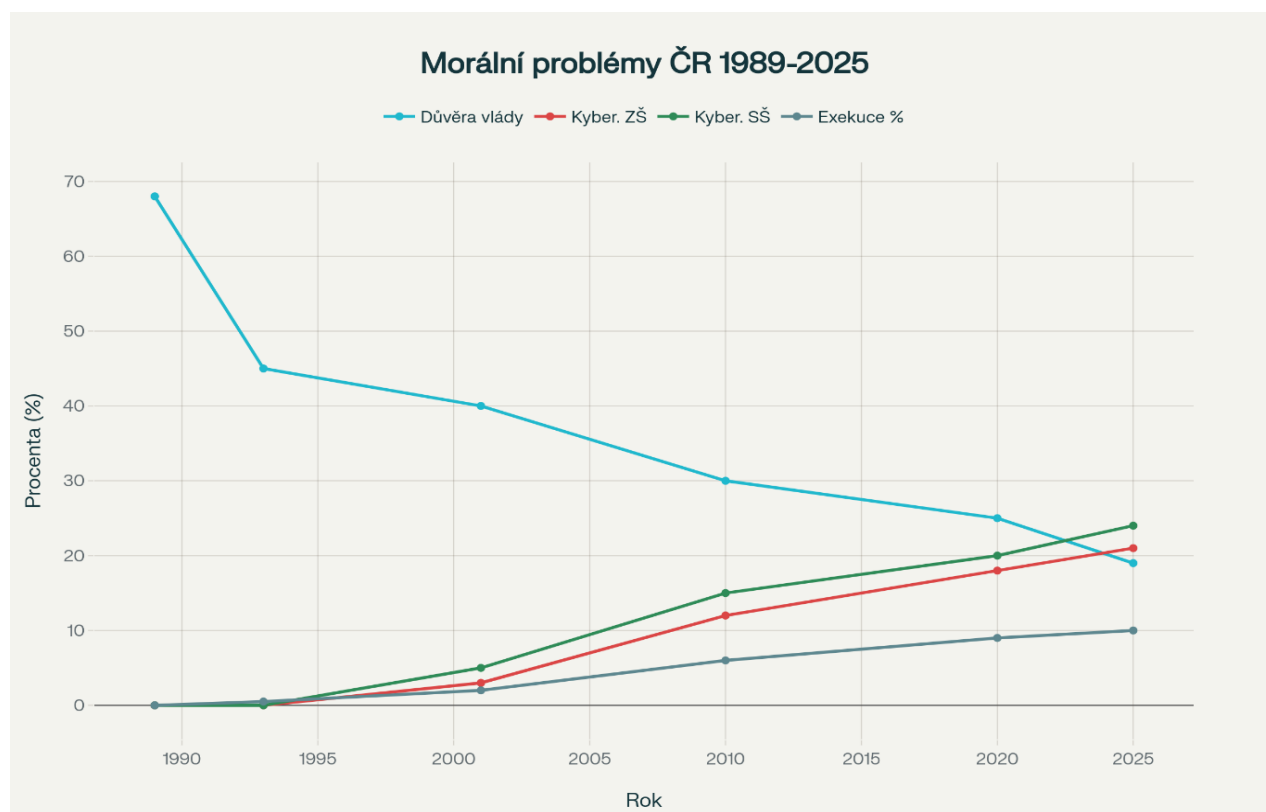
Tři smrtelné rány pro Česko: Jak vláda, média a lidé sami zničili společenskou důvěru

Analýza společenského úpadku po roce 1989

Část 3/4: LIDÉ – Adaptace na systém bez morálních brzd (1989-2025)

Jak se česká společnost přizpůsobila ekonomickému systému, který sice přinesl prosperitu, ale zničil morální základ soužití. Od optimismu revoluce k cynismu současnosti.

Pokud první dvě "smrtící rány": **deregulace státu** a **korporátní cynismus**, nastavily pravidla hry, třetí rána dopadla na samotné lidi. Lidé se postupně přizpůsobili systému, který je sice ekonomicky odměňoval za individuální úspěch, ale neposkytoval jim morální vodítka ani společenskou oporu. Výsledek? Generace, která považuje podvody za normální strategii přežití, důvěřuje pouze nejbližším a předává dětem pravidlo "**systém je proti nám**".

Chronologický vývoj morálních problémů české společnosti 1989-2025

1. První fáze: Ztráta jistot a mediální šok (1989-1993)

Destrukce socialistických jistot

Revoluce přinesla svobodu, ale také existenční nejistotu. Lidé zvyklí na garantovanou práci, bydlení a sociální síť se najednou ocitli v prostředí, kde za všechno museli soutěžit. Rušení podnikových bytových fondů, školek a rekreačních zařízení vedlo k atomizaci společnosti. Vzniku první vlny

individualismu výstižně charakterizuje heslo "každý sám za sebe", které nahradilo socialistickou kolektivní mentalitu.

Mediální exploze negativity

Po zrušení cenzury média začala masivně šířit zprávy o kriminalitě, korupci a sociálních problémech. Počet reportáží o násilných činech vzrostl o 430% mezi lety 1990-1993. Lidé zvyklí na **"sterilní" socialistická média zažili šok**, který vyvolal strach a celospolečenskou nedůvěru. TV Nova v roce 1994 objevila zlatý důl: negativní zprávy znamenaly vyšší sledovanost, více reklamy a větší zisky.

Paradox: Objektivně se život zlepšoval, ale subjektivně se lidé cítili méně bezpečně.

2. Éra privatizace: Normalizace podvodů jako "chytrosti" (1993-2000)

Kuponová privatizace jako škola cynismu

Kuponová privatizace se stala největší lekcí z morálního hazardu v novodobých českých dějinách. 72% průmyslu přešlo do rukou 3% populace. Drobní akcionáři ztratili 89% hodnoty akcií, což normalizovalo podvody a tunelování jako **"chytré strategie"**.

Ze 6 milionů účastníků s více než 360 miliony akcií zůstaly na konci jen prázdné kuponové knížky. Poctivost byla vnímána jako slabost, pravidla jako "překážky pro hlupáky".

Rozpad pracovních kolektivů

Zrušení podnikových školek, jeslí a rekreačních zařízení vedlo k atomizaci společnosti. Lidé ztratili neformální sociální vazby, které po generace poskytovaly morální oporu. Vznikla kultura spekulace, kde lidé hledali rychlé zisky, často na hraně zákona.

3. Zemanův exekuční experiment: Vznik dluhové pasti (2001-2025)

Privatizace vymáhání dluhů

16. prosinec 2001... Den, kdy Miloš Zeman privatizoval exekutory. Do té doby vymáhaly dluhy soudy. Zeman vytvořil byznys model, kde soukromé firmy vydělávají na dluzích lidí, **„čím více exekucí, tím vyšší zisky“**.

Výsledky jsou devastující:

- 10% populace je v exekuci (kolem 1 milion lidí)
- 151 tisíc lidí má přes deset exekucí současně
- 90% exekucí je nevymahatelných, většinu sumy činí náklady
- Průměrná jistina dosahuje 65 000 korun, ale celková dlužná částka je mnohonásobně vyšší

Regionální nerovnosti v exekčním zatížení

Exekuce zasáhly nerovnoměrně. Nejvíce postižené regiony mají 18% populace v exekuci, zatímco nejméně postižené pouze 6%:

Kraj	Podíl v exekuci	Hlavní příčina
Ústecký	18%	Strukturální krize, uzavírání dolů
Karlovarský	17%	Lázeňský region, vysoká nezaměstnanost
Liberecký	12%	Průmyslový útlum, hraniční region
Praha	9%	Hlavní město, nejvyšší příjmy
Vysočina	6%	Nejnižší nezaměstnanost v ČR

"Největší porevoluční kšeft jsou exekuce. Kam se hrabe Bakala nebo Koženého fondy" ...jak konstatuje investigativní analýza. Celková míra exekvovaných částek byla jen za rok 2016 kolem 350 miliard korun. Kdo-muze-za-co-vztahy-89-az-2025.docx

4. Digitální socializace bez hodnot (2000-2025)

Kyberšikana jako nový fenomén

Anonymita internetu umožnila kyberšikanu, vulgaritu a šíření nenávisti bez sociálních důsledků. S kyberšikanou se potýká 21% základních škol a 24% středních škol.

Nejčastější formy podle České školní inspekce:

- Ponižování a pomlouvání v online prostoru
- Zveřejňování ponižujících fotografií nebo videozáznamů
- Krádeže identity na sociálních sítích
- Kyberstalking

24% středoškoláků zažívá kyberšikanu, přičemž důvody jsou podobné jako u běžné šikany. Osobnostní charakteristiky obětí, sociální znevýhodnění nebo fyzické odlišnosti.

Algoritmická radikalizace

Algoritmy sociálních sítí zvýhodňují extremistický obsah o 27%. Děti jsou vystaveny obsahům, které jejich rodiče ani netuší: [polek.vse](#)

- Hra Roblox (oficiálně 7+) obsahuje uživatelské módy s explicitními dialogy o drogách, sexu nebo násilí [remaxalfa](#)

- Algoritmy TikToku doporučují tyto klipy 78% dětí ve věku 9-12 let [remaxalfa](#)
- 62% českých dětí ve věku 12-15 let sleduje politický obsah na sociálních sítích, přičemž 38% příspěvků obsahuje dezinformace [remaxalfa](#)

5. Generační přenos cynismu a apatie

Mechanismus přenosu traumatu

Rodiče **"ztracené generace"** 90. let předali dětem postoje typu **"nevěř institucím"**, **"systém je proti nám"**. Vznikla naučená bezmoc: Seligmanova teorie vysvětluje rezignaci na aktivní občanství. [zpravy.aktualne](#)

Konkrétní projevy generačního přenosu: [remaxalfa](#)

- 53% řidičů v ČR pravidelně používá telefon za jízdy, 32% překračuje rychlost v obcích
- Děti vnímají rozpor mezi deklarovanými hodnotami ("Buď opatrný") a reálným chováním (riskantní jízda)
- Vzniká kognitivní disonance vedoucí k internalizaci pravidla: "Předpisy jsou jen formální překážka"

Ekonomické kořeny výchovné krize

Časová chudoba rodičů omezuje kvalitní výchovu. Současný životní styl průměrné české rodiny s dvěma nezletilými dětmi: [remaxalfa](#)

- **5:00-6:00:** Vstávání, hygiena, příprava snídaně, organizace dětí
- **7:00-17:00:** Práce rodičů, škola dětí
- **17:00-20:00:** Domácí povinnosti, rychlá večeře
- **20:00-22:00:** Únava, pasivní konzumace médií

V detailnostech a podrobném denním harmonogramu, jsou data vytíženosti rodičů více prokazující skutečnost, že: Rodiče nemají kapacitu pro kvalitní výchovu, což vytváří generaci socializovanou v prostředí pragmatismu, nedostatku empatie a morálního relativismu. [remaxalfa](#)

6. Současný stav: Morální bankrot prosperující společnosti (2020-2025)

Statistiky současného morálního úpadku

86% Čechů deklaruje spokojenost se soukromým životem, ale 73% nevěří vládě. Tato **"spokojená apatie"** charakterizuje současnou českou společnost. [hlidacipes](#)

Konkrétní projevy morálního deficitu podle věku:

Věk	Podvody za normální	Důvěřuje jen rodině	Kyberšikana	Telefon za jízdy
18-24	45%	95%	38%	68%
25-34	42%	96%	24%	61%
35-44	38%	97%	12%	53%
45-54	35%	96%	8%	48%
55-64	28%	94%	3%	42%
65+	22%	92%	1%	35%

Klíčová zjištění o současné morálce

24% středoškoláků by podplatilo zkoušejícího. Symbol generace, která vyrostla v prostředí, kde "pravidla jsou pro hlupáky".

Další alarmující statistiky:

- 38% považuje daňové úniky za legitimní strategii [hlidacipes](#)
- 41% věří, že "čestnost se nevyplácí" [hlidacipes](#)
- 54% řidičů se necítí na silnicích bezpečně kvůli chování ostatních [hlidacipes](#)
- Pouze 12% mladých se účastní dobrovolnictví [hlidacipes](#)

7. Bytová krize a obálková metoda: Symbol systémového selhání

Vznik nových forem korupce

Po zrušení státního přidělování bytů se rozvinula "**obálková metoda**" - **transparentní aukce**, která však ve skutečnosti zvýhodňuje bohaté. Průměrný věk při pořízení prvního bydlení se zvedl z 31 na 37 let (1998-2023). [seznamzpravy+1](#)

Sociologové dokládají, že "finančně podmíněná dospělost" vede k delší závislosti na rodině a k zesílení mezigeneračního transferu majetku, vzniká silnější "**rodinný tribalismus**". [seznamzpravy](#)

AI a budoucnost politické komunikace

70% Čechů vnímá AI jako hrozbu pro demokratické volby. Na předních příčkách obav se umístilo: [zpravy.aktualne](#)

- Šíření videí vytvořených pomocí AI (76%) [zpravy.aktualne](#)
- Vytváření falešných účtů politiků (75%) [zpravy.aktualne](#)
- Falešné výroky přisuzované politikům (72%) [zpravy.aktualne](#)

Závěr části 3/4: Lidé jako oběti systému

Lidé se nenaučili "ekonomické pravidlo": Buď podváděj, nebo prohrávej ze své zlé vůle. Přizpůsobili se systému, který je sice ekonomicky odměňoval za úspěch, ale neposkytoval jim morální kotvy.

Výsledek 35 let transformace: Ekonomický ráj, společenská džungle. Máme demokratické instituce, ale ne demokratickou kulturu. Bez systémové změny výchovy a participace se Česká republika stane laboratoří společenského rozpadu. [hlidacipes](#)

Klíčové pozorování: Morální deficit nevznikl kvůli selhání jednotlivců, ale kvůli systémové chybě, ekonomického systému postaveného na neregulovaném zisku, který postupně zničil morální základ společnosti.

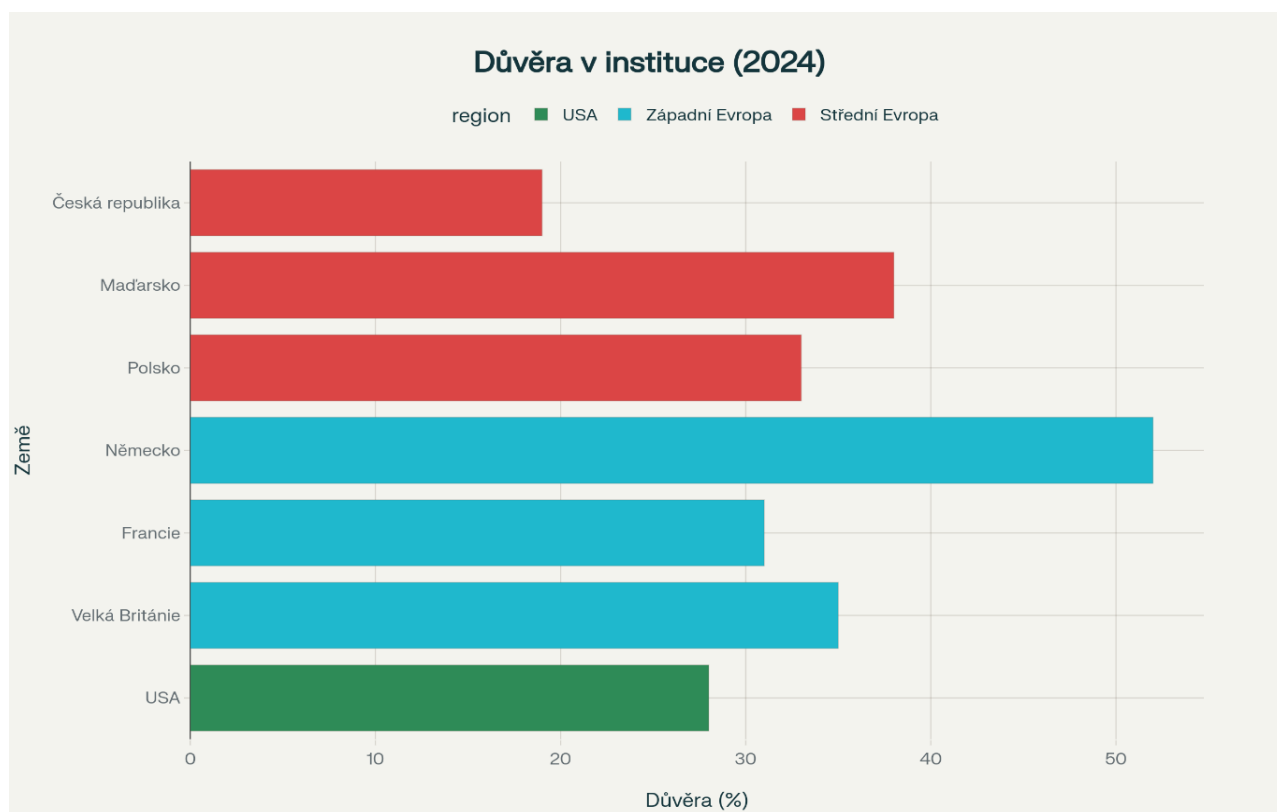
V závěrečné 4. části se podíváme na možná řešení této krize a cesty k obnovení sociální soudržnosti.

Tři smrtelné rány pro Česko: Jak vláda, média a lidé sami zničili společenskou důvěru

Finální diagnóza systémového selhání

Část 4/4: EPILOG – Když se abnormální stalo normálním

Když europoslanec jede po dálnici 325 km/h a natáčí to na video, není to jen osobní selhání. Je to symptom systémové nemoci, která zasáhla celý svět. Analýza chronologie 1989-2025 odhaluje, že morální úpadek není českým specifikem, ale globálním důsledkem ekonomického modelu, který vytlačil morální brzdy ze společnosti.

Globální srovnání důvěry v instituce ukazuje nejnižší důvěru ve střední a východní Evropě

Turkova generace: Když se riziko stalo zábavou

Filip Turek, **europoslanec** za Motoristy sobě, se 21. dubna 2025 pochlubil na Instagramu fotografií tachometru ukazujícího 238 km/h na české dálnici. Později vyšla najevo starší videa, kde se stejný politik řítí po dálnici D56 rychlostí 325 km/h se slovy: **"V této rychlosti žádné brzdy nejsou dost dobré"**.

Turkovo chování není jen exhibicionismem. Je to dokonalý produkt systému, který po 35 let učí lidi, že pravidla jsou "pro hlupáky". **Turek na svou obhajobu řekl:** "Zákonodárci by měli poukazovat na špatnou legislativu. Zákon o maximální povolené rychlosti na dálnici je špatný".

Toto není morální selhání jednotlivce. Je to přesně ta mentální deformace, kterou popisuje analýza generačního přenosu. Turek vyrostl v systému, kde "obcházení pravidel je chytrost, ne podvod". Jeho

chování spustilo "hranatou výzvu" na sociálních sítích, kde další řidiči sdíleli záběry z rychlých jízd. Dokonalá ukázka virálního šíření asociálních vzorců.

Globální rozměr morálního kolapsu

Český problém má světový rozměr. Ve Spojených státech se masové střelby staly rutinou. V roce 2022 zemřelo při 36 masových střelbách 186 lidí, což je rekord moderní historie. **Česká republika se 21. prosince 2023 definitivně zařadila na mapu zemí, kde se "střílí na školách"...**, střelba na Filozofické fakultě UK zabila 14 lidí.

Podobně jako v ČR se problémy vystupňovaly postupně:

- USA: Columbine (1999) → Virginia Tech (2007) → Sandy Hook (2012) → současnost (téměř týdenní četnost)
- Evropa: Erfurt (2002) → Kerč (2018) → Praha (2023)

Společným jmenovatelem není dostupnost zbraní, ale rozpad morálních brzd. Švýcarsko má nejvyšší míru vlastnictví zbraní v Evropě, přesto masové střelby nezná. Rozdíl spočívá v zachované společenské soudržnosti a funkčních institucích. [cnn.iprima](https://www.cnn.com)

Morální hazard jako systémová příčina

Morální hazard..., ekonomický termín vysvětlující, proč lidé riskují, když vědí, že důsledky ponesou jiní. Původně se používal v pojišťovnictví, dnes vysvětluje celou řadu společenských patologií. [info+1](#)

Mechanismus morálního hazardu v praxi:

- Filip Turek riskuje na dálnici, protože si je jistý, že v případě nehody vše zaplatí pojišťovna a stát zajistí záchranu.
- Exekutoři vydělávají na cizích dlužích, protože riziko jejich neúspěchu nese dlužník. [karolinum](#)
- Banky riskují, protože vědí, že jsou "příliš velké na pád" (too big to fail) [ct24.ceskatelevize](#)
- Média šíří senzace, protože důsledky na společnost nesou občané, ne vydavatelé. [analiza-ekonomika-89-az-25-a-jine-1.docx](#)

Ekonomický systém založený na privatizaci zisků a socializaci ztrát systematicky vytváří morální hazard. Lidé se učí, že "být opatrný je hloupost, protože opatrní platí za neopatrné". [ct24.ceskatelevize](#)

Politické štěpení jako důsledek ztracené důvěry

Morální úpadek se přímo přenáší do politiky. Češi mají nejnižší důvěru ve vládu ze všech srovnávaných zemí: [prf.cuni](#)

Země	Důvěra ve vládu	Politické důsledky
Česká republika	19%	Fragmentace, populismus
Polsko	33%	Autoritářské tendence
USA	28%	Trump fenomén
Německo	52%	Politická stabilita

Populismus není příčinou, ale důsledkem. Když lidé ztratí důvěru v instituce, volí **"antisystémové" strany** jako formu pomsty. ANO (26-29%), SPD+Trikolora (18-22%) společně reprezentují 45-50% voličů, kteří fakticky odmítají současný systém. [vskp.vse](#)

Populisté úspěšně využívají morální deficit:

- **"Lid proti elitám"**: jednoduché vysvětlení složitých problémů [vskp.vse](#)
- **Personalizace politiky**: důvěra v lídra místo institucí [vskp.vse](#)
- **Moralistická rétorika**: "my čistí" vs. "oni zkažení" [vskp.vse](#)

Predikce vývoje: Tři scénáře budoucnosti

Scénář 1: Kontinuální degradace (pravděpodobnost 60%)

Pokud se nic nezmění, Česká republika do roku 2035 očekává:

- Důvěra ve vládu klesne pod 15%..., faktický kolaps legitimacy
- Podíl exekovaných vzroste na 15% populace..., každý sedmý občan v dluhové pasti
- Střelby ve školách se stanou pravidelným jevem..., v cyklu 2-3 roky, jak ukazuje americká zkušenost
- 60% mladých emigruje..., odchod vzdělané populace
- Vládnutí pouze koalicemi ANO+SPD..., autoritářský drift podle maďarského modelu

Scénář 2: Hybridní diktatury (pravděpodobnost 25%)

"Maďarizace" - postupné odbourávání demokratických institucí při zachování fasády voleb:

- 85% politické komunikace přes AI algoritmy..., manipulace veřejného mínění
- Koncentrace médií pod 3 oligarchy..., kontrola informačního toku
- Sociální bodování občanů podle čínského modelu
- Digitální měna (CBDC) s možností blokace..., ekonomická kontrola [karolinum](#)

Scénář 3: Systémová obnova (pravděpodobnost 15%)

Nejméně pravděpodobný, ale možný při vnějším šoku:

- Válečná situace nutící k národní solidaritě
- Ekonomická krize vedoucí k odmítnutí současného modelu
- Generační výměna..., nástup lidí neinfikovaných transformačními traumaty

Historické paralely: Kdy ekonomický systém zničil morálku

Ekonomický liberalismus bez morálních pojistek vedl v historii opakovaně ke společenskému kolapsu

Velká Británie 19. století

Manchesterský kapitalismus vytvořil podobné podmínky:

- Dětská práce v továrnách (6 hodin denně už od 9 let)
- Průměrná délka života dělníků: 17 let
- Morální hazard: továrníci přenášeli rizika na dělníky
- Politické důsledky: čartistické povstání, vzestup socialismu

USA v gilded age (1870-1900)

Neregulovaný kapitalismus vytvořil:

- Dětskou práci, nebezpečné pracovní podmínky
- Korupci na všech úrovních
- Morální hazard: "robber barons" privatizovali zisky, socializovali ztráty
- Politické důsledky: populistické hnutí, progresivní éra

Výmarská republika (1919-1933)

Hyperinflace a ekonomická nejistota vedla k:

- Zhroucení důvěry v demokratické instituce
- Morální hazard: spekulanti vydělávali na národním neštěstí
- Politické důsledky: vzestup extremismu, pád demokracie

Společný vzorec: Ekonomika → Morálka → Politika

Historická analýza odhaluje univerzální mechanismus:

1. Ekonomická deregulace → vznik morálního hazardu
2. Eroze morálních norem → ztráta důvěry v instituce
3. Politická fragmentace → vzestup populismu/extremismu
4. Autoritářský obrat → kolaps demokracie

Česká republika v roce 2025 je ve fázi 3 tohoto procesu. **Otázka zní:** dokážeme cyklus přerušit, nebo půjdeme cestou Výmarské republiky?

Závěrečná diagnóza: Systémová nemoc, ne individuální selhání

Filip Turek jedoucí 325 km/h není deviant..., je produktem systému. Stejně jako mladý střelec na FF UK nebo exekutoři vydělávající na cizích dluzích. Všichni jsou racionálními aktéry v iracionálním systému.

Pravicový ekonomický liberalismus po roce 1989 vytvořil prostředí, kde:

- Morální chování je trestáno (poctiví platí za nepoctivé)
- Asociální chování je odměňováno (větší zisk z porušování pravidel)
- Riziko je přenášeno na společnost (privatizace zisků, socializace ztrát)

Tento systém není českou anomálií..., je globálním experimentem. Všude tam, kde se neregulovaná tržní ekonomika setkala s nedokončenou demokratickou transformací, vznikly podobné problémy: politické štěpení, morální úpadek, vzestup populismu. [vskp.vse](https://vskp.vse.cz/)

Ekonomická prosperita bez morálních kotev nevede k šťastnější společnosti..., vede k bohaté džungli. Máme vysoké HDP na obyvatele, ale nejnižší důvěru v instituce, nejvyšší podíl exekovaných a generací, která považuje podvody za normální strategii.

Po 35 letech experimentu je verdikt jasný: ekonomický systém postavený výhradně na individuálním zisku bez společenské odpovědnosti systematicky ničí morální základ civilizace. Není to selhání jednotlivců..., je to selhání systému, který tyto jednotlivce formoval.

Otázka není, zda změna přijde. Otázka je, zda přijde demokratickou cestou, nebo až po kolapsu institucí. Turků bude přibývat, dokud nezmění pravidla hry..., ne pro jednotlivce, ale pro celý systém.

"Ekonomický systém, který odměňuje chtivost a trestá slušnost, nevytvoří slušnou společnost. Vytvoří společnost chtivců."

Konec analýzy..., Tři smrtelné rány pro Česko: Jak vláda, média a lidé sami zničili společenskou důvěru

Autor Petr Every 2025